

प्रथम प्रश्न पत्र - "नस्र और ड्रामा"

समय 3 घंटे

अंक 100

पाठ्यक्रम पांच इकाई में विभाजित है लेकिन प्रश्न पत्र 3 खण्ड में विभाजित होगा। जो इस प्रकार है :-

खण्ड अ : इस खण्ड में एक अनिवार्य प्रश्न जिसमें प्रत्येक इकाई से 02 लघु प्रश्न लेते हुए कुल 10 लघु प्रश्न होंगे। प्रत्येक लघु प्रश्न का उत्तर लगभग 20 शब्दों में होगा। कुल अंक : 10

खण्ड ब : इस खण्ड में प्रत्येक इकाई से 02 प्रश्न लेते हुए कुल 10 प्रश्न होंगे। प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न का चयन करते हुए कुल 5 प्रश्नों के उत्तर देने होंगे। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 250 शब्दों में होगा। कुल अंक : 50

खण्ड स : इस खण्ड में 4 प्रश्न वर्णनात्मक होंगे। प्रश्न में भाग भी हो सकते हैं जो सभी इकाईयों में से दिए जावेंगे, किन्तु एक इकाई से एक से अधिक प्रश्न नहीं होगा। दो प्रश्नों के उत्तर दिये जाने हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 500 शब्दों में होगा। कुल अंक : 40

नोट : Section-C में एक लाजमी सवाल तशरीह पर मुश्तमिल होगा।

इकाई - 1

मुतालाए मत्न बराए तशरीह व सवालात।

इकाई - 2

उर्दू के नस्र निगारों मुल्ला वजही, मीर अम्मन, रतननाथ सरशार, मिर्जा गालिब, सर सय्यद, डिप्टी नजीर अहमद, मौलाना अल्लाफ हुसैन हाली, मोहम्मद हुसैन आजाद के हवाले से सवानही और कारनामों पर मुश्तमिल सवालात निसाब में शामिल असबाक की रोशनी में। खुलासा तजज़िया और मरकज़ी ख्याल से बहस।

इकाई - 3

उर्दू नस्र के फ़रोग में ख़्वाजा हसन निज़ामी, अबुल कलाम आज़ाद, मुन्शी प्रेमचन्द, पितरस बुख़ारी, मिर्जा फ़रहतअल्लाह बेग।

जदीद उर्दू नस्र के मअमारों मौलवी अब्दुल हक, आल अहमद सूरूर, अहतशाम हुसैन और खुर्शीदउलइस्लाम के कारनामों पर सवालात निसाब में शामिल असबाक की रोशनी में। खुलासा, तजज़िया और मरकज़ी ख्याल से बहस।

इकाई -4

- 1 उर्दू ड्रामा निगारी का आगाज़ व इरतिका
- 2 ड्रामे का फ़न और अज्जाये तरकीबी पर सवालात।

इकाई - 5

- 1 औष्ण चन्दर की ड्रामा निगारी।
- 2 दरवाज़े खोल दो का तनकीदी जायजा प्लाट, किरदार और ज़बान व ब्यान की रोशनी में।
- 3 ड्रामा दरवाज़े खोल दो के मरकज़ी ख्याल से बहस।
उर्दू में ड्रामा निगारी की तारीख़।

निसाबी कुतब :-

- 1 मैयार अदब : हिस्सा नस्र एज्यूकेशनल बुक हाउस, अलीगढ़
- 2 दरवाज़े खोल दो (ड्रामा) औष्ण चन्दर नाशिर मक़तबा ज़ामिया मिल्लिया ज़ामिया नगर, नई दिल्ली

द्वितीय प्रश्न पत्र- “शाइरी, बलाग़त और असनाफ़े शाइरी”

समय : 3 घंटे

पूर्णांक : 100

पाठ्यक्रम पांच इकाई में विभाजित है लेकिन प्रश्न पत्र 3 खण्ड में विभाजित होगा। जो इस प्रकार है :-

खण्ड अ : इस खण्ड में एक अनिवार्य प्रश्न जिसमें प्रत्येक इकाई से 02 लघु प्रश्न लेते हुए कुल 10 लघु प्रश्न होंगे। प्रत्येक लघु प्रश्न का उत्तर लगभग 20 शब्दों में होगा। कुल अंक : 10

खण्ड ब : इस खण्ड में प्रत्येक इकाई से 02 प्रश्न लेते हुए कुल 10 प्रश्न होंगे। प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न का चयन करते हुए कुल 5 प्रश्नों के उत्तर देने होंगे। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 250 शब्दों में होगा। कुल अंक : 50

खण्ड स : इस खण्ड में 4 प्रश्न वर्णनात्मक होंगे। प्रश्न में भाग भी हो सकते हैं जो सभी इकाईयों में से दिए जावेंगे, किन्तु एक इकाई से एक से अधिक प्रश्न नहीं होंगे। दो प्रश्नों के उत्तर दिये जाने हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 500 शब्दों में होगा। कुल अंक : 40

नोट : Section-C में एक लाज़मी सवाल तशरीह पर मुश्तमिल होगा, जो गज़लियात और मन्जूमात पर मुश्तमिल होगा।

इकाई - 1

निसाब में शामिल गज़लियात बराए तशरीह व सवालात।

इकाई - 2

निसाब में शामिल मन्जूमात का खुलासा, तशरीह और सवालात।

इकाई - 3

निसाब में शामिल गज़ल गौ शोअरा पर सवानही और तनकीदी सवालात। निसाब में शामिल नज़्म गौ शोअरा के फ़िक्र व फ़न और सवानह पर तबसरा।

इकाई - 4

गज़ल की तारीफ़ और अज्जाए तरकीबी।

उर्दू में गज़ल गोई की तारीख।

उर्दू गज़ल की खुसूसियात

उर्दू में नज़्म गोई का तदरीजी इरतिका।

इकाई - 5 बलाग़त और असनाफ़े शाइरी का तआरूफ

असानाफ़े शायरी : कित्आ, क़सीदा, मरसिया, मसनवी, तारीफ़ और तारीख।

बलाग़त - 1. इस्तेआरा 2. इश्तेकाक़ 3. ईहाम 4. तजाहुले आरिफ़ाना 5. तजनीस 6. तशबीह 7. तज़ाद 8. हुस्न-ए-तालील 9. तलमीह 10. सियाक़तुल आदाद 11. लफ़ूफ़ो नश्र 12. मुबालेगा 13. मजाज़ 14. मिराअतुननज़ीर।

निसाबी कुतब :

1 शहपारे 2 नाशिर राम नारायण इलाहाबाद

गज़लियात :- मीर, आतिश, ग़ालिब, फ़ैज़ और अजीज़

मन्जूमात :- नज़ीर, जोश, हाली, इक़बाल

بی اے سال اول (اردو) B.A. Part 1 (Urdu)
(Paper - I) "Nasar & Drama"

پرچہ اول : ”نثر اور ڈراما“

کل نمبر : ۱۰۰

وقت : تین گھنٹے

نصاب پانچ یونٹ پر مشتمل ہوگا۔
لیکن

پرچہ تین حصوں پر مشتمل ہوگا جس کی تفصیل اس طرح ہے
حصہ اول : اس حصہ میں ایک لازمی سوال جس میں ہر یونٹ سے دو
مختصر سوال لیتے ہوئے کل دس (۱۰) مختصر سوالات ہونگے
ہر مختصر سوال کا جواب تقریباً بیس (۲۰) الفاظ میں ہوگا۔
کل نمبر ۱۰

حصہ دوم : اس حصہ میں ہر یونٹ سے دو سوال لیتے ہوئے کل
دس (۱۰) سوال ہونگے۔ ہر یونٹ سے ایک سوال کا انتخاب
کرتے ہوئے کل پانچ سوالات کے جوابات تحریر کرنے
ہونگے۔ ہر سوال کا جواب تقریباً ۲۵۰ الفاظ میں ہوگا۔
کل نمبر ۵۰

حصہ سوم : اس حصہ میں چار سوال تفصیلی ہونگے (سوالات کے حصہ
بھی ہو سکتے ہیں) جو بھی یونٹ میں سے دئے جائیں گے
لیکن ایک یونٹ میں سے ایک سے زیادہ سوال نہیں ہوگا۔
صرف دو سوال کے جواب دینا ہے ہر جواب میں تقریباً
۵۰۰ الفاظ ہونگے۔
کل نمبر ۴۰

(Unit - I)

مطالعہ متن برائے تشریح و سوالات

(Unit - II)

اردو کے نثر نگاروں ملا دجھی میر امن ، رتن ناتھ سرشار ،
مرزا غالب ، سر سید ، ڈپٹی نذیر احمد ، مولانا الطاف حسین حالی ، محمد
حسین آزاد کے حوالے سے سوانحی اور کارناموں پر مشتمل سوالات
نصاب میں شامل اسباق کے روشنی میں خلاصہ تجزیہ اور مرکزی خیال
سے بحث

(Unit - III)

اردو نثر کے فروغ میں خواجہ حسن نظامی ، ابوالکلام آزاد ، منشی پریم چند
، پطرس بخاری ، مرزا فرحت اللہ بیگ کے فکر و فن پر تبصرہ
(۱) جدید اردو نثر کے معماروں مولوی عبدالحق ، آل احمد سرور ،
احتماس حسین اور خورشید الاسلام کے کارناموں پر سوالات نصاب میں
شامل اسباق کی روشنی میں خلاصہ تجزیہ اور مرکزی خیال سے بحث

(Unit - IV)

- (۱) اردو ڈرامہ نگاری کا آغاز و ارتقاء
- (۲) ڈرامے کا فن اور اجزائے ترکیبی پر سوال

(Unit - V)

- ۱۔ کرشن چندر کی ڈرامہ نگاری
۲۔ دروازے کھول دو کا تنقیدی جائزہ پلاٹ ، کردار اور زبان و بیان کی روشنی میں۔

۳۔ ڈرامہ دروازے کھول دو کے مرکزی خیال سے بحث

نصابی کتب۔ (۱) معیار ادب (حصہ نثر)
ایجوکیشنل بک ہاؤس علی گڑھ۔

(۲) دروازے کھول دو (ڈرامہ) کرشن چندر

ملکتیہ جامعہ ملیہ ، جامعہ نگر نئی دہلی۔

نوٹ : سیکشن 'C' میں ایک لازمی سوال تشریح پر مشتمل ہوگا۔

بی اے سال اول (اُردو) B.A. Part 1 (Urdu)

"Shayri, Balagat & Asnaf-e-Shayri" (Paper-II)

پرچہ دوم : ”شاعری بلاغت اور اصناف شاعری“

وقت : تین گھنٹے

نصاب پانچ یونٹ پر مشتمل ہوگا۔

پرچہ تین حصوں پر مشتمل ہوگا جس کی تفصیل اس طرح ہے

حصہ اول : اس حصہ میں ایک لازمی سوال جس میں ہر یونٹ سے دو

مختصر سوال لیتے ہوئے کل دس (۱۰) مختصر سوالات ہونگے

مختصر سوال کا جواب تقریباً بیس (۲۰) الفاظ میں ہوگا۔

کل نمبر ۱۰

حصہ دوم : اس حصہ میں ہر یونٹ سے دو سوال لیتے ہوئے کل دس (۱۰) سوال ہونگے۔ ہر یونٹ سے ایک سوال کا انتخاب کرتے ہوئے کل پانچ سوالات کے جوابات تحریر کرنے ہونگے۔ ہر سوال کا جواب تقریباً ۲۵۰ الفاظ میں ہوگا۔

کل نمبر ۵۰

حصہ سوم : اس حصہ میں چار سوال تفصیلی ہونگے (سوالات کے حصہ بھی ہو سکتے ہیں) جو کبھی یونٹ میں سے دئے جائیں گے لیکن ایک یونٹ میں سے ایک سے زیادہ سوال نہیں ہوگا۔ صرف دو سوال کے جواب دینا ہے ہر جواب میں تقریباً ۵۰۰ الفاظ ہونگے۔
کل نمبر ۳۰

(Unit - I)

نصاب میں شامل غزلیات برائے تشریح و سوالات

(Unit - II)

نصاب میں شامل منظومات کی تشریح، خلاصہ اور سوالات

(Unit - III)

نصاب میں شامل غزل گو شعراء پر سوانحی اور تنقیدی سوالات
نصاب میں شامل نظم گو شعراء کے فکر و فن اور سوانح پر تبصرہ

(Unit - IV)

غزل کی تعریف اور اجزائے ترکیبی

اردو میں غزل گوئی کی تاریخ

اردو غزل کی خصوصیات

اردو میں نظم گوئی کا تدریجی ارتقاء

(Unit - V)

اصنافِ شاعری : قطعہ، قصیدہ، مرثیہ، مثنوی، تعریف اور تاریخ

بلاغت : استعارہ، اشتقاق، ایہام، تجاہل، عارفانہ

تجنیس، تشبیہ، تضاد، حسنِ تعلیل، تلمیح

سیاقۃ الاعداد، لف و نشر، مبالغہ مجاز، مراعات النظیر

نصابی کتب۔ (۱) شہ پارے (۲) ناشر رام نارائن الہ آباد

غزلیات :۔ میر، آتش، غالب، فیض اور عزیز

منظومات :۔ نظیر، جوش، حالی، اقبال

نوٹ : سیکشن 'C' میں ایک لازمی سوال تشریح پر مشتمل ہوگا۔